

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2026-07-21
Besvaras senast
2026-08-04

Till bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa (M)

2025/26:964 Kanalisering av svenskt bistånd via Fourm Civ

Forum Civ (tidigare känt som Forum Syd) har under lång tid fungerat som en av Sveriges största paraplyorganisationer för civilsamhällets biståndsverksamhet. Organisationen har kanaliserat betydande statliga medel från Sida till hundratals svenska medlemsorganisationer och deras lokala partner världen över. Enligt uppgifter från 2023 mottog Forum Civ närmare 300 miljoner kronor i statliga bidrag, varav nästan 90 procent kom direkt från Sida. Samtidigt uppgick medlemsavgifterna till endast cirka 600 000 kronor. Organisationen hade vid samma tidpunkt runt 113 anställda, och en betydande andel av medlen – enligt flera granskningar uppemot 40 procent – har gått till egen administration och verksamhet snarare än direkt projektstöd.

Denna modell har upprepade gånger kritiserats för att skapa ett ineffektivt och politiserat biståndsindustriellt komplex. Många menar att de i praktiken har agerat som en mini-Sida som fördelar skattemedel till sina egna medlemmar, ofta med svag extern kontroll. Riksrevisionen och andra granskare har tidigare varnat för systemets tillitsbaserade karaktär, där risken för dubbla utbetalningar, missbruk och bristande överblick är påtaglig. Forum Civ har också återkommande figurerat i Sida-utredningar kring förskingring, bristande redovisning och oegentligheter, bland annat i projekt i Tanzania där revisorer påtalade allvarliga brister i styrning och uppföljning.

En annan återkommande kritik rör organisationens politiska profil. Trots att Forum Civ beskriver sig som partipolitiskt obunden har ledningen haft tydliga kopplingar till vänster- och miljöpartistiska kretsar. Bland medlemsorganisationerna och samarbetspartner har det funnits aktörer med kontroversiella profiler, inklusive grupper med dokumenterade kopplingar till radikala rörelser. Detta har lett till anklagelser om att biståndsmedel använts för att stödja ideologiskt färgad verksamhet snarare än neutral utvecklingssamverkan.

Den kanske mest symboliska illustrationen av problemen kom sommaren 2025, då Forum Civ publicerade en egenproducerad musikvideo där anställda på arbetstid och med skattefinansiering sjöng och dansade i protest mot regeringens biståndspolitik. Videon, som kritiserade nödvändiga omprioriteringar och nya krav, möttes inte helt oväntat av massivt hån i sociala medier och av ledarskribenter som bl.a. menade att det var ett tydligt tecken på att organisationen tappat kompassen. Generalsekreterarens lön på omkring

75 000 kronor i månaden har också lyfts fram som ett exempel på hur skattepengar finansierar en bekväm tillvaro för anställda snarare än konkret hjälp till behövande, alltså långt ifrån det fokus på effektivitet och tydliga resultat som är meningen med svenskt bistånd sedan valet 2022.

Det är som bekant mycket välkommet att den nuvarande regeringen genomfört en rad nödvändiga förändringar av svensk biståndspolitik. Genom att överge det tidigare målet om 1 procent av BNI till bistånd, införa en ny strategi för civilsamhällesstöd 2025–2029 med krav på minst 15 procents egenfinansiering och kraftigt minska möjligheterna till långa kedjor av vidareförmedling har regeringen signalerat en tydlig ambition att öka transparens, effektivitet och koppling till svenska nationella intressen. Sidas uppsägning av avtal med de 17 strategiska partnerorganisationerna 2024 (däribland Forum Civ) var ett viktigt steg för att bryta gamla strukturer, tvinga fram ny konkurrens och minska beroendet av stora mellanhänder. Dessa reformer har tvingat organisationer att söka medel på mer öppna villkor och har bidragit till en nödvändig sanering av ett system som under lång tid präglats av bristande resultatfokus och politisk slagsida.

Det är dock problematiskt att regeringen trots de nödvändiga förändringarna fortsätter att pumpa in betydande summor i just Forum Civ. Genom det nya Transformative Partnerships Programme, som undertecknades i november 2025, har Sida beviljat organisationen cirka 137 miljoner kronor över tre år (total programbudget cirka 162 miljoner inklusive egeninsats) för att leda ett konsortium med sex andra svenska organisationer. Programmet stöder lokala aktörer i 28 länder med fokus på ”klimaträttvisa”, autonomt civilsamhälle och feministiska fredsrelser. Även om beloppet är lägre än tidigare år och modellen delvis är konsortiebaserad, kvarstår kärnproblemen: Forum Civ fungerar fortfarande som en central förmedlare av statliga medel till ideologiskt närstående aktörer, med risk för samma ineffektivitet och politiska bias som tidigare.

Att fortsätta stödja en organisation med denna historik rimmar illa med reformagendans syfte att modernisera biståndet, minska mellanled och prioritera mätbara resultat över politisk aktivism.

Bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa önskas mot bakgrund av ovanstående svara på följande fråga:

Vilka skäl ligger till grund för statsrådens beslut att aktörer som Forum Civ fortsatt får skattemedel, sett till regeringens prioriteringar inom biståndspolitiken?

.....

Markus Wiechel (SD)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch